

Väljaandja:	Vabariigi Valimiskomisjon
Akti liik:	otsus
Teksti liik:	algtekst
Jõustumise kp:	04.07.2012
Avaldamismärge:	RT III, 06.07.2012, 1

Jarkko Kalevi Arhilahti kaebuse läbivaatamine

Vastu võetud 04.07.2012 nr 1

Kaebuse asjaolud

Koeru Vallavolikogu liige Aldo Tamm peatas oma volikogu liikme volitused tähtajaliselt kuni 20. maini 2012. a. Koeru Valla Valimiskomisjon määras 8. veebruari 2012. a otsusega nr 18 volikoguliikmeks Kerli Sirila.

Koeru Valla Valimiskomisjon määras 29. veebruari 2012. a otsusega nr 19 asendusliikme Jarkko Kalevi Arhilahti volikogu liikmeks Ivar Nagla volikogu liikme volituste lõppemisetõttu.

Pärast Aldo Tamme volikogu liikmevolituste taastumist luges Koeru Valla Valimiskomisjon lõppenuks Kerli Sirilavolitused. Eraldi otsust Koeru Valla Valimiskomisjon selle kohta ei teinud, kuid Kerli Sirila enam volikogu istungitel ei osalenud.

22. juunil 2012. a võttis Koeru Valla Valimiskomisjon vastu otsuse nr 20 „Koeru Vallavolikogu asendusliikmevolituste lõpetamine“. Otsuse kohaselt lõpetati Jarkko Kalevi Arhilahti volikogu liikme volitused KOKS § 20 lõike 5 ja § 20¹ lõike 2 kohaselt. Koeru Valla Valimiskomisjon leidis, et Aldo Tamme volitustetaastumisega lõpevad viimasena määratud asendusliikme volitused volikogus, kelleks oli Jarkko Kalevi Arhilahti ning kuna volikogu liikmete määramine volikogusse on kandidaatide nimekirjast tuleneva järjestuse põhine, on Kerli Sirilal volikogu liikme volitused.

Menetluse senine käik

25. juunil 2012. a esitas Jarkko Kalevi Arhilahti kaebuse Järva Maakonna Valimiskomisjonile. Kaebuse kohaselt jäi kaebajale arusaamatuks, kuidas Aldo Tamme volituste taastumine lõpetas temakuu asendusliikme volitused 22. juunist 2012. a, samas kui Aldo Tamm osales Koeru Vallavolikogu istungil 31. mail 2012. a ning tema asendusliikmeks kuni 20. maini 2012. a määratud Kerli Sirila seal enam ei osalenud. Kaebaja leidis, et Koeru Valla Valimiskomisjoni otsus nr 20 rikub tema seadusest tulenevat õigust osaleda Ivar Nagla asendusliikmena Koeru Vallavolikogu töös. Kaebuse kohaselt ei ole Koeru Valla Valimiskomisjon rakendanud uurimisprintsipi, et kontrollida volikogu liikmete asendusliikmete määramise vajadust jaseaduslikkust ning vajadusel nimetada vastavad asendusliikmed. Seetõttu on Koeru Valla Valimiskomisjoni otsus nr 20 ebaseaduslik. Lisaks taotles kaebajahinnangu andmist Koeru Valla Valimiskomisjoni tööle asendusliikmete määramisel ning Koeru Valla Valimiskomisjoni esimehe volituste peatamise vajaduse kaalumist.

27. juuni 2012. a otsusega nr 1-3/2 jättis Järva Maakonna Valimiskomisjon Jarkko Kalevi Arhilahti kaebuserahuldamata. Maakonna valimiskomisjon leidis, et 20. mail 2012. a taastasid KOKS § 20¹ lõike 2 alusel Aldo Tamme volitused volikogu liikmena. Koeru Valla Valimiskomisjon oleks pidanud KOKS § 20¹ lõike 2 alusel lõpetama samast nimekirjast viimasena (29.02.2012) määratud asendusliikme Jarkko Kalevi Arhilahti volitused. Valla valimiskomisjoni eksliku tõlgenduse tõttu ei osalenud 31. mail 2012. a volikogu istungil Kerli Sirila. KOKS § 20¹ lõike 2 mõtte ja sõnastuse kohaselt volikogu liikme volituste taastumisel lõpevad selle asendusliikme volitused, kes on viimasena teda määratud asendama. Volikogu asendusliige, kes määratakse asendama volikogu liiget, ei ole selle volikogu liikme personaalne asendusliige ja tema volitused ei olene sellest, kas volikogu liikme volitused lõppesid ennetähtaegselt või peatusid. 22. juuni 2012. a Koeru Valla Valimiskomisjoni koosoleku protokollist nähtub, et valimiskomisjon sai oma ekslikust seisukohast aru ja taastas õige olukorra. Maakonna valimiskomisjon ei näe seetõttu vajadust Koeru Valla Valimiskomisjoniesimehe tegevuse peatamiseks.

Kaebuse sisu

29. juunil 2012. a esitas Jarkko Kalevi Arhilahti kaebuse Järva Maakonna Valimiskomisjoni 27. juuni 2012. a otsuse nr 1-3/2 ja Koeru Valla Valimiskomisjoni 22. juuni 2012. a otsuse nr 20 tühistamiseks.

Kaebaja leiab, et Järva Maakonna Valimiskomisjoni vaidlustatav otsus on õigusvastane, kuna tema kaebuseläbivaatamisel ei ole rakendatud uurimisprintsipi ja seetõttu on Järva Maakonna Valimiskomisjoni poolt tehtud järeldused ebaõiged ning kaevatav otsus vajalikul määral motiveerimata.

Kaebaja esitab kolm põhjendustmaakonna valimiskomisjoni otsuse peale:

- 1) Järva Maakonna Valimiskomisjonon jätnud tähelepanuta, et Kerli Sirila ei ole asendusliikme volitustelõppemise kohta kaebust esitanud.
- 2) Maakonna valimiskomisjon on jätnud välja selgitamata, kas Koeru Valla Valimiskomisjonil oli ette teada, et 30. novembril 2011. a määratud asendusliige esitab avalduse volituste peatamiseks (KOKS § 20 lg 5).
- 3) Maakonna valimiskomisjon ei ole välja selgitanud, kas Koeru Valla Valimiskomisjon on teinud järelepärimised KOKS § 20 lõikes 4 ettenähtud viie tööpäeva jooksul.

Kaebaja leiab, et nende asjaoludetähelepanuta jätmine või mitteselgitamine võib koosmõjus olla põhjuseks temakaebuse rahuldamata jätmisele Järva Maakonna Valimiskomisjoni poolt.

Järva Maakonna Valimiskomisjoni selgitus

Järva Maakonna Valimiskomisjon jääb 29. juuni 2012. a selgituses nr 1-6/1127-5 oma otsuses väljendatud seisukohtade juurde.

Vabariigi Valimiskomisjoni seisukoht ja põhjendused

1. Vaidlustatud Koeru Valla Valimiskomisjoni otsusest sõltub kaebaja volikogu liikme volituste olemasolu. Seega on kaebaja käesolevas asjas huvitatud isikuks.
2. Järva Maakonna Valimiskomisjoni 27. juuni 2012. a otsusest nähtub, et kaebuse läbivaatamisel kuulati ära Koeru Valla Valimiskomisjoni esimehe selgitused, tehti kindlaksvolikogu liikmete asendamise järjekord ning põhistati otsus. Seetõttu ei ole põhjendatud kaebaja väited, et kaebuse läbivaatamisel ei ole rakendatud uurimisprintsipi ning et otsus on vajalikul määral motiveerimata. Valimiskomisjon peab välja selgitama talle seadusega antud menetluse aja piires asjas olulist tähendust omavad asjaolud, selleks vajadusel omal algatusel tõendeid kogudes (vt Riigikohtu lahend 3-4-1-24-05; 3-4-1-29-09). Asjaolu, et maakonna valimiskomisjon ei ole otsuses käsitletud hiljem Vabariigi Valimiskomisjonile esitatud kaebuses väljendatud kaebaja seisukohti, ei tähenda, et uurimisprintsipi põhimõtet oleks rikutud.
3. Maakonna valimiskomisjoni otsuse seisukohti KOKS § 20¹ lõike 2 rakendamise kohta pole kaebajavaidlustanud. Vabariigi Valimiskomisjon nõustub maakonna valimiskomisjoni seisukohaga, et KOKS § 20¹ lõike 2 kohaselt lõpevad volikogu liikme volituste taastumisel selle asendusliikme volitused, kes on viimasena määratud asendama samas nimekirjas kandideerinud volikogu liiget sellest valimisringkonnast.
4. Vabariigi Valimiskomisjoni leitud põhjendustest kahte ei ole kaebaja maakonna valimiskomisjoni esitanud, seetõttu maakonna valimiskomisjon neid oma otsuses käsitletud ei ole. Kunategemist on uute asjaoludega, ei saa Vabariigi Valimiskomisjon neid kaebuseläbivaatamisel käsitleda. Siiski märgib Vabariigi Valimiskomisjon, et see, kas Kerli Sirila on volituste lõppemise kohta kaebuse esitanud või mitte, ei mõjutatema ega kaebaja staatust volikogu asendusliikme või liikmena. Samuti ei saa KOKS § 20 lõike 5 kohaselt isikut, kes isikliku avalduse alusel oma volikoguliikme volitused peatab, asendusliikme määramisel vahele jätta. Isikliku avalduse alusel volikogu liikme volituste peatamise eelduseks ongi volikoguliikme volituste olemasolu, s.t isik tuleb kõigepealt määrata volikoguliikmeks.
5. KOKS § 20 lõike 4 kohaselt tuleb volikogu liikme volituste peatamise, lõpetamise ning asendusliikme määramise otsused teha viie tööpäeva jooksul, kuid otsuse tegemisega hilinemine ei too iseenesest kaasa otsuse kehtetust.
6. Ülaltoodust tulenevalt tuleb kaebus jätta rahuldamata.
7. Vabariigi Valimiskomisjon juhib tähelepanu asjaolule, et Koeru Valla Valimiskomisjon ei võtnud pärast seda, kui saabus Aldo Tamme volikogu liikme volituste peatumise lõpptähtaeg (20.05.2012), vastu otsust Aldo Tamme volikogu liikme volituste taastumise ning asendusliikme volikogu liikme volituste lõppemise kohta. KOKS § 19 lõike 2 punkti 3 kohaselt tuleb volikogu liikme volituste peatamise avalduse alusel selles näidatavolituste peatamise tähtaeg. KOKS § 20¹ lõike 1 kohaselt ei peavolikogu liikme volituste taastumiseks avaldust esitama kui volikogu liikme volitused on peatatud tema avalduse alusel. Koeru Valla Valimiskomisjon on leidnud, et nende kahe sätte põhjal võis Aldo Tamme volitused lugeda automaatselt taastunuks ning et eraldi valimiskomisjoni otsuse tegemine ei olnud vajalik. Aldo Tamm osales 31. mail 2012. a volikogu istungil.
8. Siiski sätestab KOKS § 20¹ lõike 4, et volikogu liikme volitused taastuvad ja teda asendanud volikoguliikme volitused lõpevad valla või linna valimiskomisjoni otsuse jõustumise hetkest. Seega pidanuks Koeru Valla Valimiskomisjon pärast 20. maid 2012. avastu võtma otsuse Aldo Tamme volituste taastumise ning asendusliikme volitustelõppemise kohta. Sellise otsuse tegi valla valimiskomisjon alles 22. juunil 2012 kui valimiskomisjon sedastas, et Aldo Tamme naasmise tõttu volikoguselõpetatakse Jarkko Kalevi Arhilahti volitused. Hinnangu andmine asjaolule, kas Aldo Tammel olid pärast 20. maid 2012. a ja enne 22. juunit 2012. a Koeru Vallavolikogu liikme volitused, väljub antud kaebuse raamidest. Kuna aga 22. juunil 2012. a võeti vastu KOKS § 20¹ lõike 4 kohane otsus, puudub Koeru Valla Valimiskomisjonil vajadus täiendavate toimingute tegemiseks ning Vabariigi Valimiskomisjonil vajadus valla valimiskomisjonile ettekirjutusetegemiseks.

Lähtudes kohaliku omavalitsusevolikogu valimise seaduse § 65 lõike 5 punktist 1 Vabariigi Valimiskomisjon otsustab:

Jätta Jarkko Kalevi Arhilahtikaebus rahuldamata.

Vastavalt kohaliku omavalitsusevolikogu valimise seaduse §-le 66 võib huvitatud isik, kes leiab, et Vabariigi Valimiskomisjoni otsusega rikutakse tema õigusi, esitada otsuse peale kaebusepõhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduses ettenähtud korras Riigikohtule. Kaebus esitatakse Riigikohtule kolme päeva jooksul Vabariigi Valimiskomisjoni otsuse teatavakstegemisest arvates Vabariigi Valimiskomisjonikaudu.

Alo Heinsalu

Vabariigi Valimiskomisjoni esimees